

TE ĀTĀRANGI

Kua tau te tino pōuri ki runga i te whānau o Te Ātārangi nō te mea nō nākua tonu nei i hinga ai tētahi o ngā wāhine. Ahakoa te whakauruhau o Te Ātārangi, arā, a Raukura Leather.

Ko Raukura, he wahine toa nō Ngāti Raukawa. I piki i roto i ngā mahi a tau iwi tae noa ki tērā taumata, hei mema mō te Kaunihera Tāone o Tawa.

He wahine tino kaha a Raukura ki te āwhina i ngā mahi a tōna iwi, a ōna marae hoki. Nō te tīmatanga o Te Ātārangi, ko ia tonu tērā, i whakapiri mai ki a Ngoi Pēwhairangi rāua ko Kāterina Mataira ki te hāpai i te kaupapa. Ko ia te pane tuatahi o te Komiti Matua o Te Ātārangi, i noho hoki ia ki tērā taumata, mai i te tau 1981 ki te tau 1988.

I roto i aua tau i pāngia a Raukura e te mate pararaiha. Ngaro atu tōna reo, ngaro atu hoki tōna kaha ki te hīkoi, ki te tuhituhi me ērā mea katoa. Ahakoa tērā, i whawhai tonu ia kia hoki mai te waiora me te hauora ki a ia. I roto i ērā uauatanga katoa, i mau tonu ia ki ngā kaupapa a Te Ātārangi, i ū tonu hoki kia tutuki ngā mahi o tōna tūranga i roto i te Komiti Matua.

Nā tōna kaha tonu i hoki mai ai tōna reo me tōna kaha ki te hīkoi haere. Kore rawa tērā wahine i whakaae kia noho tūroto ia. Engari ko tērā te taikaha o te ringa o aituā. Ora mai ana a Raukura i te mate pararaiha, ka patukia anō e te mate pukupuku. Ahakoa tōna kaha whawhai i tēnei mate, i toa ko aituā.

Auē, e hine

Te whakarurubau ārai i ngā āwhā

Te whaea whakapūmau i te whakapono

Te manu tīriori pupuri i te kaupapa

Ko koe rā tēnā kua whetūrangitia

Abakoa kua huri atu te kanohi ki tua o te ārai

E tiabo mai mā tō āhua ki te whānau e noho pani nei

Ka noho tonu mai ōu waihotanga

Hei whakamārama i te huarahi

E takahia nei e tō whānau

Haere atu rā, haere atu rā, haere atu rā

I tanumia a Raukura i roto i ngā whare kōiwi o ōna mātua tūpuna o Ngāti Raukawa. Ko te hunga mate ki a rātou, ko tātou te hunga ora ki a tātou, nō reira, koutou e noho mai nā i ō tātou kāinga maha, i roto i ngā mahi huhua o te ao hurihuri, tēnā koutou, tēnā koutou, tēnā rātou katoa.

HE TITO WAIATA

Tino ātaahua rawa atu ngā waiata kei te puta mai, nā ngā taiohi o Te Ātārangi i tito ngā kupu me ngā rangi. Anei ētahi e whai atu nei:

TANGOHIA TE REO O TE TANGATA KA TŪ TAHANGA

Tangohia te reo o te tangata ka tū tahanga

Tangohia ngā tikanga o te tangata ka tū ngoikore

E ngā iwi o te motu, whakarongo mai

Kaua e noho tūpuhi tō tātou reo

Haere mai, haere mai, rapua te mea ngaro

Kia mau tō tātou reo rangatira

Karanga rā, karanga rā, te rangatahi e

Kaua koe e matakū, kei konei mātou

Kei mua Te Atua me ō mātua, tūpuna

Hei awahi i a koe me ō mahi

Nā Okeroa Waitai

KO NGĀ TŪMANAKO

Ko ngā tūmanako, ko ngā wawata

Kia tū pakari, tū rangatira tātou

I runga i ngā mana, ngā wehi

Ngā tapu, ngā ibi o rātou mā

Kia piki kau au i ngā maunga kārangaranga

Kia rere kōpikopiko i ngā awa e tere

Kia peke kōwhitiwhiti i runga i ngā ngaru whatiwhati

Ngā tai e tumu ana ki hea

Tawhiti nui, ki tawhiti roa, ki tawhiti pāmamao

Ko te ururoa te hau mai ana

Kei waho hei tōtara wāhi rua

Kei hinga koro mā, kei mate kui mā

Kei takoto tonu atu, auē hī, auē hā

Kei hea taku manatawa, taku manapou

Kimihia, rangabaua

Ko tōku reo, tōku ohooho

Tōku māpihi maurea, tōku whakakai marihi

Nā Te Rūrehe Rangihau

KA NOHO AHĀU KI TE POHO O MANIAPOTO

Ka noho ahau ki te poho o Maniapoto e

Ka whakaaro ahau ki te ako i ngā rangatahi e

Kei whea koe, taku poutokomanawa

Āwhinatia mai, homai te kaha ki ahau e

I roto i taku moemoeā ka kite i a koe

Ka tohutohu mai koe, whāia te huarahi pai e

Mā Te Atua hei ārahi, mā Te Atua hei ārahi

Kei whea koe, taku poutokomanawa

Āwhinatia mai, homai te kaha ki ahau e

Nā Ringiringi Manawaiti

Arā atu ngā waiata kua titongia e te tokotoru nei. Ko ētahi kua tāngia ki runga ripene. Tino ātaahua rawa atu ngā rangi nā rātou tonu i whakaaro. Ehara ko ngā rangi e ahu mai nei i ngā waiata a tau iwi. Mehemea kei te pīrangi ripene koutou, tuhi reta mai ki Te Ātārangi ki Tainui, Te Kuratini O Waikato, Pouaka Motuhake, Kirikiriroa.